

Доповідь про стан інформатизації й розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2012 р. (проект, витяг).

У Стратегії національної безпеки України вказується: «На початку ХХІ ст. у світі відбуваються кардинальні трансформації, що супроводжуються зміною геополітичних конфігурацій. Глобальна фінансово-економічна криза стала черговим викликом світовій цивілізації, обумовила невизначеність перспектив глобальної та національних економік, прискорила пошук шляхів модернізації суспільних систем. Криза виявила глибинні вади глобальної економічної моделі, сприяла усвідомленню необхідності системних змін світового економічного й соціального порядку». Одним із визначальних напрямів модернізації суспільних систем залишається розбудова інформаційного суспільства й суспільства знань.

Звітний період (з кінця 2011 р. до середини 2012 р.) характеризується, насамперед, збільшенням масштабів, глибини й динаміки проникнення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери життя громадян, суспільства, суб'єктів господарювання й держави, посиленням впливу ІКТ на процеси глобалізації, адміністративних реформ, забезпечення національної та міжнародної безпеки, узагалі на соціально-економічний розвиток та її конкурентоспроможність.

Для більшості країн розвиток інформатизації, інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів і розглядається як загальнонаціональне завдання. Інформаційно-комунікаційним технологіям відводиться роль підґрунтя соціально-економічного прогресу, одного з ключових чинників інноваційного розвитку економіки. Україна не є виключенням із цього загального процесу, підтвердженням чого є прийняті в останні роки вкрай важливі системоутворюючі нормативно-правові акти в цій сфері.

Так, Законом України «Про основні засади розбудови інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» одним з головних пріоритетів України визначено прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, у якому кожен міг би створювати й накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя. Державна політика з реалізації цього Закону знайшла своє відображення у тому числі у ряді законодавчих актів, прийнятих протягом звітного періоду: Закони України «Про доступ до публічної інформації», нова редакція Закону України «Про інформацію», «Про захист персональних даних», «Про адміністративні послуги»; Концепція розвитку електронного урядування, міжнародна ініціатива «Партнерство “Відкритий уряд”» і Національна програма інформатизації, а також у сукупності важливих заходів з розвитку інформаційного суспільства й

інформатизації, які було включено в комплекс документів з реалізації Програми Президента України «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» тощо.

Не випадково Президентом України 2011 р. було визначено Роком освіти та інформаційного суспільства. Прийняті рішення щодо впровадження електронного урядування, електронної комерції, електронної освіти й інших базових технологій інформаційного суспільства, удосконалення нормативно-правового, організаційно-технічного, інформаційно-аналітичного й кадрового забезпечення цих процесів.

Особливо успішно відбувалися процеси інформатизації й упровадження елементів електронного урядування та електронної демократії на регіональному рівні, насамперед у Дніпропетровському й Одеському регіонах, містах Вінниця, Львів, Славутич та ін.

З метою підвищення рівня координації, систематизації та ефективності процесів у цій сфері було розроблено й прийнято урядом проект Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні до 2020 р., розробка якого здійснювалася відповідно до міжнародних зобов'язань України, підтверджених нею на двох самітах з питань розвитку інформаційного суспільства, із широким залученням відомих учених, фахівців органів влади та представників бізнесу й громадськості. Стратегією визначено конкретні кількісні показники (індикатори) та етапи просування України до інформаційного суспільства й суспільства знань з урахуванням національного та міжнародного досвіду.

Водночас залишається невирішеним цілий комплекс важливих проблем, деякі з яких прийняли майже хронічний характер:

- нормативно-правова база інформаційної сфери не в повному обсязі забезпечує її розвиток, уповільнено впроваджуються відповідні європейські правові норми й інформаційні стандарти;

- інституціональний механізм формування, координації та контролю за виконанням завдань розбудови інформаційного суспільства, незважаючи на адміністративну реформу, є недосконалим;

- рівень інформаційної представленості України в інтернет-просторі залишається низьким, а присутність україномовних інформаційних ресурсів – недостатнім;

- відсутні системні державні рішення, спрямовані на створення національних інноваційних структур з розробки конкурентоспроможних вітчизняних ІКТ;

- на національному й місцевому рівнях не сформовано механізмів ефективної громадської участі й громадського контролю за реалізацією пріоритету розбудови інформаційного суспільства;

- уповільнено й недостатньо скоординовано впровадження електронного урядування;

- залишається низьким рівень комп'ютерної грамотності державних службовців і населення;
- зберігається значний «цифровий розрив» у використанні ІКТ;
- збільшуються проблеми, пов'язані з інформаційною безпекою тощо.

У результаті Україна в 2011–2012 рр. втратила ряд важливих позицій у міжнародних рейтингах з розвитку інформаційного суспільства, упровадження електронного урядування й інформатизації. Для вирішення цих та інших проблем, виходячи з потенціалу розвитку ІКТ, підготовки України до наступного всесвітнього саміту з розвитку інформаційного суспільства, потребує уточнення Закон України «Про основні засади розбудови інформаційного суспільства України на 2007–2015 рр.», необхідно вдосконалити Закон України «Про Національну програму інформатизації», затвердити Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні, а також забезпечити їх гарантовану ресурсну підтримку.

У Доповіді розглядаються також інші проблемні питання у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, пропонуються конкретні шляхи їх вирішення, наводяться результати аналізу стану цієї сфери, що ґрунтуються на широкому статистичному матеріалі й результатах досліджень.

Головною метою Доповіді є інформування громадян, органів влади, суб'єктів господарювання та міжнародних організацій про стан і перспективи розвитку інформаційного суспільства в Україні, основні проблеми в цій сфері та шляхи їх вирішення. Крім того, документ має використовуватися органами влади при формуванні відповідних бюджетів, насамперед державного бюджету, а також для здійснення громадського контролю за діяльністю влади.

Під час підготовки Доповіді було використано результати статистичних спостережень й аналітичних досліджень відомих міжнародних організацій, Держстату, опитувань деяких органів влади, які здійснило Держінформнауки у 2011–2012 рр. Крім співробітників Держінформнауки, у роботі над документом активну участь брали члени Громадської ради Держінформнауки, представники Інституту кібернетики НАН України, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України, Національної академії державного управління при Президентові України, Національного центру електронного урядування (*Доповідь про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2012 р. (проект) // Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України (<http://www.dkni.gov.ua>). – 2012. – 13.09).*